

Naujienu Antroji Dalis

NR. 420

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XIV METAI

Lietuviai, rašę svetimomis kalbomis

Julius Lintakas

(M. Z. red. pastaba: šis su-
pažindinimas su dviem lietu-
viais poetais, buvo skaitytas
paskutiniame Chicagos San-
taros skyriaus susirinkime, ir
čia patiekiamas visiems skai-
tytojams. Staripsnis padalin-
tas į dvi dalis. Sekančiuose
numeriuose bus išspausdinta
dalis liešianti Oskarą Mila-
šį).

Kalbant apie lietuvius, ra-
šiusius svetimomis kalbomis,
manau, kiekvienam prisime-
na lietuvis savo milžinišku
genijumi praturtinę lenkų li-
teratūrą — tai Adomas Mic-
kevičius. Jis priklauso lenkų
literatūrai. Bet ne lenkų tau-
tai. Jis buvo lietuvis, kiekvie-
name savo kūrinys rašė apie
Lietuvą, jos istoriją, ir, nors
vartojo lenkų kalbą, jo lietu-
viškumas yra jaučiamas jo
kūryboje. Jo vartota lenkų
kalba jį išnešė pasaulinė li-
teratūron ir dėl to jis ten mi-
nimas kaip lenkų rašytojas —
poetas. Tik lenkai per dideli
dvasiniai skurdžiai, kad pri-
pažintų jį esant lietuviui; bijo,
kad gali jo netekti; kad gali
nukentėti jų lopyta garbė. Te-
gul. Įtarptautinį teisma dėl
to neisime, tačiau ir Micke-
čiaus neįjungime į lietuviš-
kas pradžios mokyklų chres-
tomatijas. Bet kiekvienas iš-
silavinęs lietuvis privalo žino-
ti, kad Ad. Mickevičius buvo
lietuvis, savo kūrybinei jėgai
išlieti vartojęs lenkų kalbą,
kuri tuo metu, dėl susidėjusių
aplinkybių, buvo inteligenti-
jos kalba.

Kaip argumentą galima pa-
minėti, kad tuo metu, ir net
vėliau, daug lietuvių rašė len-
kiškai, ir tik patriotiniai eks-
centriškai, kaip dr. V. Kudirka
ir vyskupai Baranauskas ir
Valančius bei keli kiti, išdrį-
so vartoti lietuvių kalbą. Pa-
stariesiems daugiau rūpėjo
lietuvių tautos likimas, negu
jos literatūros kūrimas.

Tema apie lietuvius, ra-
šiusius lenkiškai, yra plati ir
svarbi. Ji prašosi gilesnio stu-
dijavimo. Bet čia mes pami-
nėsime tik du lietuvius, kurie
rašė svetimomis kalbomis. Jie
abu gyveno tuo pačiu metu,
abu buvo vakarietiškos kultū-
ros garbintojai ir įnešė dalį
lietuviško kaimo, jo gamtos ir
tautosakos ne tik į tų tautų,
kurių kalba jie rašė, bet ir į
pasaulinę literatūrą. Tai Jur-
gis Baltrušaitis — rašęs rusiš-
kai, kurį vėliau lietuviams
pavyko sugrąžinti sau, ir Os-
karas Vladislovas Milašius —
rašęs prancūziškai iki savo
mirties. Abudu buvo susipra-
tę lietuviai, dirbo kaip Nepri-

klausomos Lietuvos atstovai,
vienas Maskvoje, kitas — Pa-
ryžiuje.

J. Baltrušaitis buvo gimęs
1873 m. Paantvardžių kaime,
netoli Jurbarko. Kaip ir dau-
gelį to meto besimokančių
jaunuolių, Baltrušaitį tėvai
norėjo išleisti į kunigus, bet
jis nesijautė tam linkęs, pasi-
priešino tėvams ir turėjo ver-
stis savo jėgomis — duoda-
mas pamokas kitiems moki-
niams. Be savo kaimo mokyk-
los, Baltrušaitis mokėsi Kau-
no gimnazijoje ir Maskvos
universitete, kur studijavo fi-
ziką - matematiką, ir tik kaip
šalutinį dalyką — istoriją ir
kalbas. Bendradarbiauti
spaudoje pradėjo 1895 m. su
pasaulinių rašytojų vertimais
į rusų kalbą. Mokėjo beveik
visas Europos kalbas ir ru-
sams davė virš 50 gerų verti-
mų graikų, italų, anglų, ispa-
nų, švedų, norvegų ir kitų ra-
šytojų kūrinių. Jis, nors ir ra-
šė rusiškai, buvo išsiauklėjęs
vakarietiškoje literatūroje,
persunktas lietuviškoje dva-
sioje, atsineštoje iš kūdikys-
tės. Baltrušaitis yra prisipa-
žinęs, kad, girdi, užtai jis ga-
lėjęs duoti ką nors rusams,
nes turėjo atsinešęs iš Lietu-
vos, iš gimtojo kaimo, iš savo
motinos įkvėpimo naują,
apgobtą jo gimtojo krašto le-
gendomis ir mitais (*Jurgis
Baltrušaitis, Poezija, spaudai
parengė J. Aistis, Bostonas,
1948 m., p. 255*). Dėl to rusų
buvo greitai pripažintas, drau-
gavo su visu rusiškuoju elitu.
Po revoliucijos, jau Sovietų
Rusijoje, dirbo Teatro ir Mu-
zikos Sekcijoje, prižiūrėda-
mas ir tvarkydamas visos Ru-
sijos teatrų ir koncertų reper-
tuarus. Vienu metu yra taip
pat buvęs visos Rusijos Rašy-
tojų Sąjungos pirmininku.

Baltrušaitis, dėl pinigų sto-
kos, gyveno kukliai, buvo su-
sirgęs džiova, gydėsi Kryme,
Kaukaze ir Šveicarijoje. Švei-
carijoje būdamas parašė savo
dvi eilėraščių knygas rusiš-
kai: "Žemės laiptus" ir "Kal-
nų taką". Jo trečioji rusiška
eilėraščių knyga "Lelija ir
piautuvai" buvo užbaigta jau
po revoliucijos.

Baltrušaičio darbai Lietu-
vai prasidėjo nuo tada, kai
per Pirmą pasaulinį karą Ru-
sijoje atsirado lietuvių pabė-
gėlių. Tuomet jis su žmona
(ruse, tarp kitko) įsteigė be-
simokantiems lietuviams ben-
drabutį Maskvoje ir daugeliui
jaunuolių padėjo baigti moks-
lus. Bendrabutį uždarė ten
atsiradęs aršus lietuvis komu-

(Tęsinys 4-ame puslapyje)

DIENŲ SKEVELDROS

1. Perskaičiau. Vėl grįžau. Iš
naujo vartau: "Tarybų Lietu-
vos Rašytojai" (Vilnius, 1957
m.) Išižiūriu į vyresniųjų iš
mano kartos rašytojų vardus.
Laikas sutirpsta kaip vaškas.
Regis, vėl akis akin, žodis už
žodį. Seni pažįstami... Taip ir
— ne. Ne metai išskyrė. Reži-
mās. Geležinė uždanga šešėliu
krenta į tekstą. Nesimato po-
litrukų, bet mintys, deja, lyg
paukštė su parištais sparnais.
Ir jauči rikiuojamasi... "liau-
dį į ...skurdą". Daug kas gali-
ma būtų, lyg iš žaidro gele-
žis, išlyginti, "nuvalyti dul-
kes", kurios krenta su kiek-
vienu Kremliaus kurantų dū-
žiu. Bet... nelygūs gi mes
partneriai. Žodis iš šiapus ga-
li įmurkdyti į liūną (režimo
pelkėse). Ana, pernai artimas
ir mielas Albinas Žukauskas
"Už grįžimą į tėvynę" skilty-
se paskyrė man spec. str.
"Tik arklvs nekeičia pažiū-
rų". Pamelavo iš gen. Michai-
lovo tribūnos. Ašmi laisvas
netikslumus, kurie buvo ana-
me straipsny, atitaisyti, bet...
tiesa anapus yra skaudi, ge-
lia ir — žudo. Geriau nutylėti.
Neduoti preteksto kažkam "iš-
aukščiau". Va, V. Sirijos Gira
irgi kažko užsivirstino ir... Die-
ve mano, lyg toj dainoj — tik-
tai ne šiandie, tik tai ne šičia,
toli nuo savo gimtų namų...
Jei laisvi susitiksime, jei jų
žodis nebebus užspringęs bai-
me, bet nūn kai kuriais atve-
iais tylą — gera byla! Tuo va-
dovaujantis ir sklaistykime
rašytojų iš anapus gyvenimo
ir kūrybos jų pačių pabraižy-
tus škius. O pabaigoj stengsi-
mės iškelti keletą mūs rūš-
čiai tremty nutvlimų, bet su-
brendusių problemų ir kt. pa-
raštinių minčių.

2.

STASYS AGLICKIS. Tėvai,
aišku, "buvo bežemiai vals-
tiečiai". Tai jau... "rezervuo-
ta vieta", eventuali pakopa į
betkokį avansą. Bet skaity-
kime toliau. Ateina 1918 m.
pavasaris. "Tuo metu Vilniu-
je jau buvo susikūrusi buržu-
azinė Lietuvos taryba, kai
kas galvojo, kad tai tikrosios
"lietuviškos" valdžios bran-
duolys." S. A. tėvų konfliktas
su klebonu. Visko šioj žemėj
nutinka, bet... operavimas
"gerais" ar "blogais" kuni-
gais, ypačiai šiandie ir ana-
pus, yra, manding, ne-poeto
reikalas. Ir iš tikro apima liū-
desys, nesgi poetas pats save
plaka, pats sukuria laužus ir
save, lyg šašlyką, spirgina:
"...I Telšius atėjo raud. ar-
mijos daliniai. Jie atjojo
(1918 m.) šauniais žirgais..."

(mano pabraukta! J. C.) ir
t. t.

"Ejo 1941 m. vasara, pa-
kvipusi parako dūmais ir
krauju. Visoki vokiškieji ese-
sininkai ir jų lietuviškieji pa-
kalikai rinko žmones didžiau-
siais būriais, varė į Panerių
kalnus..." ir t. t.

"Gera gyveno tik tai įvairūs
nacionalistiniai gaivalai..." ir
t. t.

Kalbėdamas apie savo lite-
ratūrinę praeitį, St. A., be ki-
ta ko, rašo:

"reikėjo nuo savęs nuimti
Keliuočio (mano pabraukta!
J. C.) uždėtą kvapą"; (kai ki-
ti) "vėl sulindo po J. Keliuo-
čio sparneliu".

"Autobiografija" rašyta
1957.1.16., vadinaš, J. Keliuo-
čiui (jau antrą kartą) gri-
žus... iš Sibiro, vadinas... prieš
eventualu III-jį atoslūgi."

Kiti, žinoma, kiti, o ans-
pats? — ką čia ir kalbėti:

"parašiau dramą" "Rūmai
be pamato". Tai (mano pa-
braukta! J. C.) rodo, kad tuo-
met nebuvau netekęs tikrovės
nuovokos, nes drama yra rea-
listinė ir demaskuoja klerika-
lizmą bei kitas buržuazines
partijas."

"1934 m. išėjo mano "Krau-
jo auka". ... čia man pasisekė
mesti apkaltinimą buržuazi-
nei to meto visuomenė, jos
"džiunglių morale", išlieti
daug pagiežos jai". Ir dar ste-
bis toliau, kad "buržuazinė
visuomenė, spauda ir šito ma-
no rinkinio neįvertino iš es-
mės."

"...Skyrimas" buvo klau-
rai buržuazinis laikraštis."

"Buržuazinę visuomenę kri-
tikavau satyroje." "7 didžio-
sios nuodėmės."

"Didžioji kančia," ir "šlame
rinkinyje... (pilna) buržuazi-
nė visuomenė demaskuojan-
čių motyvų."

"...tvirtai įsitikinau, kad ra-
šyti reikia tik apie tuos daly-
kus, kuriuos esi pats stipriai
pergyvenęs, apie kuriuos turi
sukaupes tiek medžiagos, kad
ji tavje jau sluoksniuojasi.
Bet siužetas ir iš tokios me-
džiagos atsiranda tik tada,
kai blyksteli kokia (mano pa-
braukta! J. C.) ateities per-
snektuva ir ją iš naujo atga-
vina."

Kas perspektyva poetui, St.
A. ? — "mano knygoje atsi-
rado jau daug iv. formos ir
turinio (!) trūkumų, kuriuos
reikėtų ištaisyti."

Baigi žmogus "autobiogra-
fija", bet St. Anglickio "uždė-
tas kvapas" neišsisklaido.
Žvilgtėri į nuotrauką, veidas
kaip buvęs, bet "perspektyva,
(Tąsa 2-am psl.)

MOKSLO ŽINIOS

Žemė tikrai atšila

Geofiziniai metai jau gero-kai įpusėjo. Per daugiau, kaip 11 mėnesių daugiau kaip 10,000 mokslininkų iš 66 pasaulio kraštų ir tautų bendradarbiauja, darydami mūsų senutei Žemei diagnozę. Mokslininkai iki šiol nustatė:

— Kokiais kiekiais žmogus paskutiniaisiais laikais paleidžia į atmosferą anglies dvidegį (carbon dioxide), tai mūsų pasaulis kada nors turės pavirsti tikru šiltadaržiu.

— Kalnai plaukioja ant sutirpusios žemės vidurio medžiagos, kaip ledų kalnai kad plaukioja ant vandenių.

— Visatos erdvė, per kurią mūsų planeta skrenda, nėra tušti tuštuma, bet yra pripildyta dujų, kurios sudaro mūsų saulės atmosferos pačius pakraščius.

— Jei 10 nuošimčių pasaulio ledų kiekio sutirptų, tai didelė Jungt. Valstybių dalis atsидurtų po vandeniu. Pasaulio ledų kiekis kadaise nustatytas turis 3,240,000 kubinių mylių, dabar apskaičiuojamas 40 nuošimčių mažesnis.

— Jūros-okeanai yra tiek turtingi mineralų ir maisto šaltiniais, kad viena ketvirtinė mylia vandens turi savyje už \$500,000 mineralų.

— Visatos erdvėje yra milžiniški magnetiniai laukai, apie kuriuos labai dar menkai kas nežino.

— Skaldydamas atomus vandenilio bombas) žmogus duplikuoja saulės procesus, atpalaiduodamas energiją. Ši pafirtis, suderinta su magnetinių traukos jėgų pažinimu gali duoti naują metodą erdvės skraidyti.

— Apie pietinį ašigali (Antarktiką) nustatyta, kad tai nėra vientisinė žemės masė, apdengta ledų klotu, bet yra sušalusiu ežerų ir fjordų sritis. Tų ledų masių viduryje rasta neužšalancio vandens ežeriukas, kur buvo ir augalų gyvybė.

— Pietrytiniame Pacifike nustatyta 1,000 mylių ilgumo ir 200 mylių platumo kalnų virtinė po vandeniu. Nuo Panamos link Azijos okeano paviršiumi srovėna vandens srovė, o apačioje giliai kita galinga vandens srovė plaukia priešinga kryptimi. Mokslininkai norėtų žinoti, kodėl?

— Senovinė lava tebeplaukdama okeanų gelmėse gerokai atšildo aplinkines jūras. Visų šalčiausias taškas žemės kamuolyje nėra pats Pietų ašigalis, bet yra vieta per 500 mylių toliau nuo ašigalio Australijos linkui, kur temperatūra nukrinta iki 109 laipsnių Fahrenheito.

— Žemės atmosfera siekia aukštyrą iki 30,000 mylių, o ne 280 mylių, kaip iki šiol buvo manoma.

— Kontinentai iškyla per 2,500 pėdų aukščiau jūrų paviršiaus, o jūros nusileidžia vi-

datiniškai iki 15,000 pėdų gilumos.

Kliūtys pakeliui į mėnulį

Yra daug kelių, kuriais galima pravažiuoti pro mėnulį ir nuklysti į visatos erdves. Mažiausias neapsiskaiciavimas greityje, taikinyje, laiko nustatyme gali raketą nukreipti viena iš daugybės kitokių trojektorių, kurios visos veda pro šalį.

Kaip dabar yra, ekonomiškiausias būdas pasiekti mėnulį būtų pasiekti tokio greičio raketai išneriant iš žemės atmosferos, kad ji pasiektų tos linijos erdvės, kur baigiasi žemės trauka ir prasideda mėnulio trauka. Ta linija yra už devynių dešimtųjų atstumo nuo žemės iki mėnulio. Tai yra nuo tos linijos iki mėnulio bėra tik dešimtoji kelionės dalis. Atsiplėsti nuo žemės traukos reikalinga, kad pradinis greitis pasiektų 24,000 mylias per valandą. Jei būtų galima su saviu pasiimti kuro, galima būtų skristi ir žymiai lėčiau. Bet kaip apskaičiuota, norint atsipalaiduoti nuo žemės traukos, skrendant 530 mylių greičiu per valandą nukristi į mėnulį vienos tonos raketai reiktų pasiimti penkis tūkstančius bilijonų tonų kuro...

Gamtos Istorijos muziejuje

Per liepos ir rugpjūčio mėnesius muziejaus lankytojai bus vedžijami po muziejų kasdien dukart ir teikiama paaiškinimai apie ypatingus eksponatus. Tik šeštadieniais nebus vedžijimų (tours).

Pirmadienį, birželio 30 d. 2 val. popiet bus aiškinamos "parodos idomybės". Antradienį, liepos 1 d. 11 val. prieš ir 2 val. popiet "Žemės istorija" ir "parodos idomybės"; trečiadienį, liepos 2 d. 11 ir 2 val. — "Gyvybių karalystė" ir "parodos idomybės"; ketvirtadienį, liepos 3 d. 11 ir 2 val. "parodos idomybės". Penktadienį, liepos 4 d. šventė, muziejus bus atidarytas nuo 9 val. prieš iki 6 val. popiet, bet jokių vedžijimų nebus.

Speciali paroda: "Kas yra primityvus menas", meno kūriniai, pradedant urvinių žmonių brėžiniais prieš 25,000 metų, baigiant šių dienų laukiniais prasideda nuo liepos 1 d. muziejaus Stanley Field Hall ir tęsis per visą vasarą.

Iėjimas vaikams ir studentams visuomet laisvas; suaugusiems 25 centai, o ketvirt., šešt. ir sekmad. taip pat laisvas.

WE WELCOME ALL OUR LITHUANIAN FRIENDS

to enjoy themselves with good food and the finest in mixed drinks. Pleasant and friendly atmosphere.

MODERATE PRICES.

IT'S NEW AND DIFFERENT. MIKE MILAS, Prop.

Crawford Gardens

3939 W. 95th Street
EVERGREEN PARK

Spalvoti filmai vaikams Gamtos Istorijos muziejuje

Gamtos Istorijos muziejaus James Simpson teatre per šešis ketvirtadienius, pradedant liepos 10 d. iki rugpjūčio 14 dienos duodami vaikams nemokami filmai dukart per dieną: 10 val. ir 11 arba 11:15 val. ryto. Vaikai gali ateiti su palydovais, pavieniui ar grupėmis.

Liepos 10 d. rodoma Walt Disney "Gyvoji dykuma", liepos 17 d. "Sinbadas ir jūrininkas", liepos 24 d. Disney "Dumbo", liepos 31 d. Disney "Meškų kraštas", rugp. 7 d. "Kelionė į mėnulį", rugp. 14 d. "Ypatingos atostogos", ir linksmoji dalis.

Vaikai savo tarpe

šeimininkauja atsargiau, kaip suaugę

SALT LAKE CITY. — Vaisininkas Alfred B. Trooper, norėdamas patirti, kaip vaikai jaučiasi palikti patys vieni šeiminkauti prie gardumynų, paskelbė dviejų valandų "manifestą" — pakviesdamas miesto vaikus ateiti, pasiimti ir susimaišyti gėrimus prie soda fontano, ledus ir bet kokius užkandžius kiek kas nori. Per tas dvi valandas apsilankė apie 75 "svečiai", pradedant vos pradėjusiais savo kojomis vaikščioti, baigiant "rock-n-rolleriais". Vaisininkas ir jo kviesti suaugę turėjo pora linksmybų valandų, stebėdami, kaip vaikai maišėsi sodas galioninėse puodynėse, krovėsi ledų stulpus, kiek išlaiko nesugriuvę, o kiti skubėjo išpilti ir išgerti ko ne visų rūšių gėralus. Bet buvo ir kitokių. Vieną mergaitę suvalgę pasikaitinusi sriubos dėžutė. Kita pasidarė sumuštinku. "Ir nė vieno sumušto stiklo!" po dviejų valandų siautimo pasigyrė vaistininkas.

REMKITE TUOS BIZNIERIUS.
KURIE GARSINASI
"NAUJIENOSE"

K. J. MACKE & COMPANY

1924 m. Kazio Mačiuko įsteigta Apdraudos Agentūra

2549 West 71st Street, Chicago, Ill.

Tel.: PProspect 6-3140

Tvirtoje apdraudos įstaigoje apdraudžiam namus, baldus, prekes, krautuvų langus, tavernas, automobilius ir kitus įvairius vertingus daiktus; apdraudžiam namų savininkų atsakomybę, gyvybę ir asmeniską atsakomybę. Reikalui esant, apdraudos mokesčius galėtume paskirstyti net 7 mėnesiams. Kviečiame pasinaudoti mūsų ilgų metų patyrimu ir apdraudos reikalais mielai teikiame patarimus.

VISUOMENĖS MOKSLŲ, MENO IR LITERATūros ŽURNALAS

DARBAS

atsitovauja žmogų, laisvą nuo prietarų ir baimės; gina kultūrą, pagrįsta humanistinėmis vertybėmis; stebi Lietuvos, išeivijos ir pasaulio gyvenimą; apjungia kūrėjus, kurių kritiška mintis ir šviežias žodis atveria skaitytojui naujus akiračius.

5410 SIXTH AVE.
Brooklyn 20, N. Y.

Išėina keturis kartus metuose. Ligi 1958 m. balandžio 15 d. žurnalą galima užsisakyti sena kaina: \$2 metams, \$5 trejiems metams; studentams — \$1.50 metams. Paskiras numeris — \$1. Norintiems susipažinti vienas numeris siunčiamas veltui.

Naujausias numeris yra didelio formato, 60 psl., naujas viršelis, 20 nuotraukų blizgančiame popieriuje. Jame rašo: K. Bielinis, A. Camus, A. J. Greimas, J. Jaks-Tyris, Step. Kairy, J. Kaminskas, J. Kėkštas, J. Kiznis, A. Landnbergis, J. Mekas, Cz. Milosz, J. Repčka, N. Valaitienė, A. Vienuolis, J. Vilčinskas ir kiti.

(Atkelta iš 1-mo psl.)

jau lūžus". Manding, bet... sakiau jau, kad "jokių specialių priedų"!

VL. AUDRONAŠA (Suchekis) skundžiasi, kad "vaikystė — ne rožėmis klotą", nės 8 metų "buvau atiduotas į kaimą piemeniu."

"Prasidėjus (1941 m.) karui, kovojau fronte (raud. armijos eilėse!), buvau sužeistas".

Guodžiasi, kad "Gongo dūžiai" buvo "fašistinės cenzūros konfiskuoti". Jo "Roboto dvasia", antai, turėjau savo lentynoj, "Gongo" vertės nežinau. Bet... "fašistinės cenzūros" (jos ir neketinu ginti!) nemėgo ir... (povojingasis grafomanas) Gilbonis, nes sulaukė jo eilėraščių rinkinį. Už turinį? reikia manyti, už patį vardą, nes skambėjo šitaip: "Šū...s ant asfalto."

(Bus daugiau)

Anglu Kalbos Pamokos

K. GINEITIS

6402 So. Fairfield Ave., Chicago 29
Telefonas: HEimlock 4-8037

(3-čias augštas, durys po kairei, arti 63-čios gatvės ir California Ave.)
Duoda prieš karą baigęs
Čikagos universiteta.
1 dol. 25 ct. val. — privačios

VERTIMAI · PILIETYBĖ · LAIŠKAI

FOR FISHERMEN...

NEW ADJUSTABLE
SCIENTIFIC
GAME FISH LURE

Praised everywhere by those who now know. Adjustable for different areas and to all game fish from the Pacific Northwest to the Florida Keyes. The WHIRL LURE adjusts, vibrates, hums, only \$1.00.

WRITE, PHONE or COME IN.

Open Daily including Saturday and Sunday 9 to 6.

WHIRL LURE CO.

24 NO. WELLS ST.
DEarborn 2-9680

Garsinkites "N-nose"

Šimtmečio skeveldros žmoguje

"Kai susitiksiu, išpasakosiu viską. Perdaug minčių. Perdaug skeveldrų. Permažai laimės".

Žiūrint iš dvidešimtojo šimtmečio vidurio, vėlesnioji istorija atrodo kaip nuoseklus, organiškai augimas, kur mūsų amžius bus staigiais ir nepamatytais mostais suskaldęs į aštriomis briaunomis, skaudžiai žeidžiančias skeveldras. Tarytum organiško augimo analogija būtų buvusi visai neteisinga, ir žmogus staiga pasijustų lipdęs iš savyje užbaigtų ir nesikeičiančių akmenų kažką, kas dabar yra sudraskyta ir nebegali būti be iliuzijų kūrimo suvesta atgal į ankščiau natūraliai darnią atrodžiusią sintezę — istorinį žmogaus buities procesą. Skeveldros nesusiveda į sintezes, iš jų negalima sukonstruoti mozaikas, kurių kiekvienas gabalas susiduria stačiai su kitais gabalais, tejudamas neutralizuojančios, bet nebūtinai rišančios kasdienybės. "Kontroliuota schizofrenija" lengviau galima, negu savyje ramus ir atbaigtas žmogiškumas.

Vėliausiojo (nors parašyto 1952-54 metais, bet tik dabar teisleisto) Antano Škėmos *) romano ir patį technika atspindi ši organiško vientisumo charakterį praradusį šimtmetį. Romano turinys yra mūsiškio laikotarpio skeveldrų vis ilgesnis veržimasis vieno žmogaus vitališkon būtin, kol pagaliau ši būtis lieka tiek giliai paliesta, kad ir jos instinktinė visuma pasiduoda išcentrinėm aplinkos jėgom. Šimtmetis, atradęs formalinius eksperimentus poezijoje ir koncentracijos stovyklas, išplėtojęs patriotinį jausmą ir daugeliui atėmęs socialinį pagrindą jam reikšti, — sudraskė savo žmogiškąją auką: ji išprotėjo kaip tik tada, kai jautėsi peržengianti slenkstį į savąjį gyvenimo sintezę.

Perėjęs per viską — vaikiškas pamaldas ant naktinio staliuko, užiant manevriniam garvežiui, prievartaujančią ir

neištikimą meilę, poetinių formų ieškojimą, bolševikų kankinimus, užmušęs raudonarmietį — žmogų, praradęs ir atgavęs paprastai sveiku laikomą protą, New Yorko viešbučio keltuvu vežiojęs kardinolus, cincilus, masonus, prostitutas ir savosios vaizduotės kalbančius vaiduoklius, svajojęs apie akmenines Vilniaus bajorų galvas ir lietuviškų pelkių kaukus, prašančius iš Kristaus kelnaičių, stiprus ir dužtantis, kaip stiklas, — Antano Škėmos Antanas Garšva yra ligi ciniškumo garbingas! Tai jį daro reikšmingu (ir net vienkartinį) personažą lietuvių literatūroje, ir tai jį, be abejo, padarys neypatingai mėgstamu skaitytojui, kuris palieka vis dėlto pirmoje eilėje buržua, ir tik po to leidžiasi meninio kūrinio veikiamas. (O vis dėlto būti garbingu ligi ciniškumo yra daugiau, negu būti garbingu susilaikant).

Balta drobulė yra socialinis ir intelektualinis "mūsų kartos" (nuo maždaug 25 m. ligi kokių keturiasdešimties sulaukusių) dokumentas. Gali būti gyvenęs visiškai kitaip, nei Antanas Garšva, o vis dėlto jis išlieka savas ir gali būti pajustas, kaip skauda kiekvieno galimybė, kaip istorinio likimo išdraskytos iliuziškos visumos ir atskleistų jos disharmonijų simbolis. Savajai kartai Antanas Garšva yra visai tipiškas simbolis brolis.

Tiesa, Antanas Škėma ne retai paryškina spalvas. Bet jo ryškinimas primena teatro grimą: jis yra dirbtinis, skaitytojas mato dažus, bet kartu ir jaučia, kad jie reikalingi paryškinimui bruožų, kurie tikrai yra ir kurie duotajame personaže reikalingi.

Netipiškas mums atrodo tik romano išrišimas, kuriame asmeninės laimės pagaliau, atrodo, atsiekiantį žmogų ištinka beprotybė. Laimė negalima; laimės siekimas baustinas; likimas klastingas ir nuožmus. Šios propozicijos palieka nebūtinai ir net primena *deus ex machina*. Be protybėje, kaip ją interpre-

tuoja Antanas Škėma, nėra nei skamo, nei moralinės kančios. "Garšva sėdi ant gėlėto linceumo. Jis sėdi rojuje. Prie nelynių kalnų. Aplinkui žydi gėlės ir didelės plaštakės tingiai mojuoja sparnais vėdioklėmis. Garšvai vėsu ir gen.").

Tai jau ne kas kita, kaip "prarastasis rojus", persitransformavęs per sekuliaristiškai disciplinotą vaizduotę, nesu-sitaikančią su nuolintiniu žmogiškosios būties problematiškumu ir visa šita neįmanomybe ištrūkti nuo kančios ir skausmo! Be protybė yra išrišimas, kurio daugumai nėra. Šia prasme pro Škėmos tariamąjį ciniškumą prasikiša savotiškas "nihilistiškas" romantikas, noris tikėti, tik kitaip, "prarastojo rojaus" lėgenda, kurti įrodydamas ir jos socialoginį beprasmiškumą.

Negalima pasakyti, kad sprendimas būtų, bent ši skaitytoja, itikinąs. "Mūsų kartos" tragiškasis finalas yra ne beprotybė, nors ją ir skatina daugelis veiksnių, bet ieškojimo ir kovos atisakymas, užsi-liūliamus sidabriniais šaukštais nušatytu laiku siurbiamos buržuaziškos sriubos čiuhlenimu skilvin. Žmogus galutinai pražusta ne sanatori-joje, bet naujai nupirktame priemiesčio namuke. Kaip istoriniam dokumentui, šitoks

herojaus nusileidimas būtų buvęs itikinamesnis, negu jo sudužimas. Antanas Škėma, be abejo, nesiekė sukurti istorinio dokumento, bet istorinio periodo pulsas jo knygoje labiau apčiuopiamas, negu beveik visoje kitoje naujojoje lietuvių literatūroje. *Balta drobulė* yra tikrai idomus veikalas, vertas teigiamo ir neigiamo dėmesio, bet nepalikiantis skaitytojo abejingu.

— V. K.

*) Antanas Škėma. *Balta drobulė*. Nidos knygu klubo leidinys Nr. 23. 1958 m. V. K.

F & M RADIO & TELEVISION SERVICE
Authorized
DELCO & MOTOROLA DEALER
Car radio repaired while you wait.
3159 S. Wallace St. Calumet 5-9833

PAINTING
Of your Favorite
Old or New Phonograph
Expert Copy To Any Size
Hand Paint
— In Rich Lasting Colors —
(Without Damage to the Original)
Framed To Blend With
Your Home.
A THOUGHTFUL GIFT
FOR ANY OCCASION.
**CHICAGO
PORTRAIT CO.**
(Fine Arts Asso. Dir.)
509 SO. WABASH AVE.
Room 404
CHICAGO 5, ILL.
(Established since April 11, 1893)
HA 7-6550

SKOLINKIŠ
STANDARD
UŽ
ŽEMESNĮ NUOŠIMTĮ
TAUPLYK PAS
STANDARD—

Stipriausioji Chicagos Bendrovė

Turtas \$60,000,000.00
Atsargos Fondas 5,700,000.00

Chartered and Supervised by the
U. S. Government

JUSTIN MACKIEWICH, Prez.

BARBO VALANDOS: Kasdien, įskaitant šeštad. nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų. Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vak. Trečiądieniais visai neatidaro.

STANDARD FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
OF CHICAGO
4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
PHONE: Virginia 7-1141

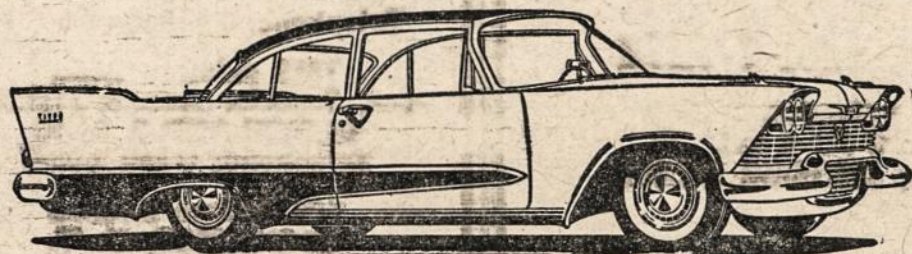
45 metų biznio sukakties proga išpardavimas

1958 Chrysler - Plymouth - Imperial

ir daugybė gerų visų išdirbysčių vartotų automobilių.

KAINOS NUO \$25

Galima nupirkti be pinigų išsimokėjimais.

BALZEKAS MOTOR SALES, INC.

CHRYSLER - PLYMOUTH - IMPERIAL
DISTRIBUTOR

4030 Archer Avenue

Chicago, Illinois

Didžiausia ir teisingiausia Lietuvių automobilių įstaiga.

(Atkelta iš 1-mo psl.)

nistas Kapsukas. Lietuviai komunistai taip pat trukdė kiek įmanydami Baltrušaičiui Rusijoje, ir kartą, jam beskaitant savo poeziją Maskvos Istoriaus Muziejaus auditorijoje, Baltrušaitis buvo nutildytas ne kieno kito, kaip lietuviškos kilmės komunistų (Ibid. p. 244).

Atsikūrus Nepr. Lietuvai Baltrušaitis buvo pakviestas atstovauti Lietuvai. Sov. Sąjungoje. Savo patrauklia išvaizda, šviesiu protu ir kaip geras Rusijos žinovas, užsitarnavo viso tuometinio diplomatinio korpuso pagarbos ir draugystės. Rusijoje, kaip diplomatinis Lietuvos atstovas, išbuvo iki 1939 m. balandžio mėn. Po to išvyko Prancūzijon, kur jį užklupo karas. Karo metu gyveno šiaurės Prancūzijos kaimely Bonville, o vokiečių okupacijos metais Parvžiuje, kur 1943 m. mirė. Lietuviškai pradėjo kurti (nors jis sakėsi, kad lietuviškai rašęs jau savo studijavimo laikais) būdamas Bonville kaime. Ten jis parašė eilėraščių rinkinio "Asaro Vainiko" pirmą dalį ir satyrinę poemą "Žiurkių įkurtuvės". Vėliau Paryžiuje dar "Asarų Vainiko" antrą dalį ir "Aukuro Dūmus".

Baltrušaitis, kaip žmogus, buvo kuklus, mažai apie save kalbėjo, mėgo švarą (išeidavęs pasivaikščioti, kol žmona sutvarkydavo kambarius), daug rūkė ir labai mėgo kavą. Gyvenime nustatytos tvarkos neturėjo — kartais nieko nedirbdavo, o kartais ištisas dienas ir naktis skaitė ar rašė. Darbą atidėdavo paskutinei minutei (redaktorai paskutinę valandą jį užrakindavo, duodavo kavos ir neišleidavo tol, kol neparašydavo). Buvo didelis mintytojas, daug reikalavęs iš poeto kaip menininko. Jam "menas nebuvo šventadieniškas žaidimas, nei žaviai dykuniškas dvasios žiedas, nei mus kilninanti apgaulė, nei paprastas grožio įkūnijimas ar įtvirtinimas gyvenime bei kitoks kūrybiškas tarnavimas vadinamajam grožiui, bet sunkus kryžiaus kelias nuo savęs — nuo ankštos pastogės ir mažutės garbės — į dieviškuosius pločius ir dieviškuosius tolius (Ibid. p. 251). J. Aistis apie Baltrušaitį išsireiškia, kad jis esąs šviesiai liūdnas ir jo poezija yra šviesi ir skaidri, joje nėra tikro pesimizmo, yra tik grau-dumas, pro kurį prasiveržia tyros džiaugsmo srovės (Ibid. p. 261).

SWIMMING POOLS

BUILT TO ORDER
Also

Swimming Pool Repairs,
Maintenance and Supplies.

F. H. PETERSON

311 PARK STREET,
ELGIN, ILL.

SHerwood 2-5084

DIDELIŲ ŽMONIŲ MAŽOS ISTORIJS

Papirintos daržovės

Sykį Karaliaučiuje svečiuose prie stalo sėdėjo didysis filosofas Kantas, kai kuris neraliuotas vokiečių papylė ant daržovių visą pipirinę ir pasiteisindamas pasakė: "Aš mėgstu g e r a i papirintas daržoves."

Kantas išsitraukė savo tabokinę ir išpylęs jos turinį viršum tų pačių daržovių, paaiškino: "O aš mėgstu su spa-njol tabaku".

MOTINA GERESNĖ DAILININKĖ

Vilimas Bush, žymusis vokiečių dailininkas, viešėjo vienoje kilmingoje draugystėje, kur buvo daug kalbama apie meną ir kultūrą. Kažkas papasakojo, kad Olandijoje yra toks dailininkas, kurs savo nupieštą besišypsantį vaiko paveikslą vienu teptuko

brūkštelėjimu paverčia į verkiantį.

—Tai nėra taip jau sunku", sutiko Bush, "mano paties motina vienu rykštės kirčiu tai padarydavo."

KUO VERTINAMAS MODERNIZMAS

Sykį, kai futurizmas Europoje buvo virtęs epidemija, vienas Romos bankininkas užsakė italų dailininkui Rusolo nupiešti jam atmintiną paveikslą. Baigęs darbą Rusolo parodė jį vienam savo draugui.

—Labai įspūdingas, atsakė draugas, bet ką jis reiškia?

—Aš pats nežinau. Bet penki tūkstančiai lirų! apsidžiaugė Russolo.

A. TVERAS

Laikrodžiai ir Brangenybės

Pardavimas ir Taisymas

2646 WEST 69th STREET

Tel.: RRepublic 7-1941

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

su iš anksto apmokėtu maitu ir 100% garantuoti

NAUJI DAIKTAI, MEDŽIAGOS,
ODA, VAISTAI, MAISTO PRODUKTAI

Geriausioji rekomendacija mums, tai
daugelis tūkstančių klientų visame
Jungt. Amerikos Valstybių krašte

CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 So. State Street, Chicago 4, Ill.

Ar esate matę mūsų puikų medžiagų (vilninių, sintetinių, medvilninių), odų, skepetaičių, kojinių, etc., pasirinkimą?

Mūsų firma
turi savo
atskirą
sutartį su
Inturistu
Maskvoje
nuo
1947 m.

Nemokamai vieta mūsų
klientų automobiliams
pastatyti.

Telefonas:
WAbash 2-9354

Reikalaukite naujų
katalogų.

Mes išsiun-
čiame Jūsų
siuntinius
tiesiai iš
Chicago ir
pristatome
kiek tik ga-
lima greičiau.

MES NESAME PATENKINTI IKI JŪS NESATE PATENKINTI

Mes dėkojame savo klientams už rėmimą mūsų firmos ir
jų patogumui mes skelbiame sekančius pagerinimus:

1. Mūsų įstaiga Newarke bus atidara ir sekma. nuo 9 iki 4 val.
2. Mes išsiunčiame siuntinius tuoju neatidėliodami.
3. Oro pašto siuntiniai, jeigu jie pristatomi iki 12 valandos, išsiunčiami tą pačią dieną.
4. Mes padidinome prekių pasirinkimą mūsų maisto ir medžiagų skyriuje.
5. Mūsų maisto, audeklų ir vaistų nauji standartiniai siuntiniai yra sudaryti ilga patirtimi remiantis mūsų klientų pareikalavimais. Ateikite į:

Package Express & Travel Agency, Inc.

1530 Bedford Ave., Brooklyn 16, N. Y.
Tel.: INGersol 7-6465, INGersol 7-7272

Atidaryta kasdien nuo 9 iki 6 valandos,
sekmadieniais ir šeštadieniais nuo 9 iki 4 val.

312 Market St. Newark, N. J. Tel.: MITchell 2-2452

(Licensed by USSR)

MŪSŲ SKYRIAI:

78 Second Avenue
NEW YORK 3, N. Y.
ORegon 4-1540

11601 Jos Campau Ave.
DETROIT 12, MICH.
TOWnsend 8-0298

121 S. Vermont St.
LOS ANGELES, CAL.
DUnkirk 5-6550

N. Y. įstaiga atidaryta kasdien 9—6, šeštad. ir sekma. 9—4.

832 N. 7th Street
Philadelphia 23, Pa.
WALnut 3-1747

651 Albany Avenue
HARTFORD, CONN.
CHapel 7-5164

1241 N. Ashland Ave.
CHICAGO 22, ILL.
HUmboldt 6-2818

Jums maloniai patarnaus mūsų tarnautojai ir su jumis
kalbės jūsų gimtąja kalba.

CHICAGOS ŠVARIASIAUS IR
MODERNISKIAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

Siųskite siuntinius!

Siunčiame dovanų siuntinius į Lietuvą ir kitus kraštus: naujus gatavus rūbus ir taip pat įvairias medžiagas, maistą, vaisius, akordeonus, siuvas ir mezgamas mašinas, laikrodžius ir kitus daiktus. Siuntinius galite patys čia vietoje sudaryti.

KAINOS PRIEINAMOS.

A M E R L I T SUPPLIES CO.

2221 W. CERMAK ROAD
CHICAGO, ILL.

STASYS GRUBLIAUSKAS, Vedėjas.

BŪKITE TIKRI,

kad jūsų dovanojami siuntiniai į Lietuvą, Latviją, Ukrainą ar Sovietų Sąjungos dalis

**YRA 100%
APDRAUSTI**

Siųsdami savo paketus, būkite tikri, kad jūs siunčiate juos per autorizotą firmą ir reikalaukite apdraudos įrodymų.

Jūsų pačių interese turėti reikalus su patikima bendrove, kuri yra biznyje daugiau, kaip 25 metų. Mes didžiuojamės savo mandagiu, asmeniiniu, atidžiu ir greitu patarnavimu.

Gautus paštus siuntinius mes pakvituojame ir pasiunčiame sąskaitas per 24 valandas.

Atsilankykite į bet kuri mūsų skyrių ir pareikalaukite Vedėjo parodyti jums paliudytą kopiją apdraudos poliso nuorasa nuo DŪRŲ IKI DŪRŲ. Reikalaukite mūsų puikių katalogų.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

716 Walnut Street,
Philadelphia 6, Pa.
WALnut 5-3455

1991 Broadway
NEW YORK 23, N. Y.
Telephone: LYceum 5-0900

390 West Broadway
SO. BOSTON, MASS.
Telephone: ANDrew 8-8764

39 Raymond Plaza, West
NEWARK 3, NEW JERSEY
Telephone: MITchell 2-5334

4102 Archer Avenue
CHICAGO 32, ILLINOIS
Telef.: FRontier 6-6399

6446 Michigan Avenue
DETROIT 10, MICHIGAN
Telephone: TASHmore 5-7560

1313 Addison Road
Cor. Superior Ave. & 71st St.
CLEVELAND 3, OHIO
Telephone: UTah 1-0807

683 Hudson Avenue
ROCHESTER, N. Y.
Telephone: BAKER 5-5923

Reikalaukite telefonu arba raštu
mūsų paskutinę informacijų
knygutę.

Skaitvkite "N-nas"

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, JUNE 28, 1958

Didysis knygų mylėtojas ir jų rinkėjas

"Naujienu" Nr. 261 (1957. XI.5) buvo patalpinta trumpa žinutė apie tai, kad 1957 m. spalio mėn. 21 d. Kaune širdies liga mirė plk. Vytautas Steponaitis. Taip pat buvo prašoma suteikti platesnių žinių supažindinimui visuomenės su tuo darbščiu mūsų kultūrininku.

Pavartęs keletą leidinių su rinkau truputį medžiagos apie a. a. plk. V. Steponaitį ir ją noriu pateikti "Naujienu" skaitytojams.

1930 Vytauto Didžiojo metais balandžio mėn. 3 d., "Kario" Nr. 14 yra V. Steponaičio nuotrauka ir šiek tiek žinių apie jį. Ten pasakyta:

"Plk. V. Steponaičio spaudos darbų sukurtuvės. Kovo 22 d. suėjo 20 metų, kai "Mūsų žinyno" ir "Karo Archyvo" redaktorius plk.-lt. Vytautas Steponaitis pradėjo dirbti spaudoj. 1910 m. jis pradėjo rašinėti tuometėjusioj Aušrinėj.

"1919 m., stojęs Lietuvos kariuomenėn, netrukus buvo paskirtas kaip pasireiškęs spaudos darbe, į Gen. Št. Literatūros Skyrių. (prie karo spaudos) 1921 m. pradėjus eiti "Mūsų žinynui" ir šio žurnalo pirmuosius du numerius suredagavo plk. lt. J. M. Laurinaičiui, plk. lt. Steponaitis buvo paskirtas "Mūsų žinyno" redaktoriumi ir iki šiol jį teberedaguoja."

"Lietuvių Rašytojų Kalendoriuje", išleistame 1946 m., Vaclovas Biržiška rašo:

"...Gimęs 1893.III.24 Sintautuose Vytautas Steponaitis, Edmundo (996) brolis, "Liet. žinių", "Liet. ūkininko", "Aušrinės", "Laisvosios Minties", "Vilties", "Rygos Naujienu", Amerikos "Ateities", "Mūsų Senovės" ir kt. bendradarbis, "Kario", "Mūsų žinyno", "Karo Archyvo", "XXVII Knygų Mėgėjų Metraščio" ir dalimi "Bibliografijos žinių" redaktorius".

Australijos lietuvių laikraštis "Mūsų Pastogė" 1957 m. lapkričio 18 d. Nr. 46 praneša, kad mirė V. Steponaitis ir apie velionį pateikia tokių žinių:

"Spalio 12 d. mirė Vyt. Steponaitis, buv. Lietuvos kariinės spaudos darbuotojas, bib-

Juoktis sveika!

š. m. birželio 25 d. numeryje "Vilnis" rašo: "Naujienuose ir Darbininke reikės įvesti naują skyrių: kovokime su parsidavusiais kapitalistais!"

Šis patarimas įkvėpė man daug geresnę idėją. Vilnies kiekvieno numerio apačioje (maždaug viduryje) duodamos šios tokios žinios apie "progręsą" Tarybų Lietuvoje; antraštės — kasdien kitokios. Pvz. birželio 24 d. — "Kultūrinė Lietuvos kronika", birželio 25 d. — "Šiaudų stogams ateina galas" ir t. t. Štai, ar nebūtų geriau, jei Vilnis visą šitą skyrelį pavadintų "Juoktis sveika!" arba "Juokų skyrelis". Nauda būtų visokeriopa: raidžių rinkėjams būtų daug mažiau darbo, skaitytojai iš karto žinotų, apie ką kalbama ir t. t.

Ar negera idėja? Jei dar kas nors abejoja, ar mano pasiūlytos antraštės tinka, tai tegu pasiskaito kad ir aukščiau minėtas š. m. birželio 24 ir 25 idėtas žinutes.

Birž. 24 d.: "Vien šiais metais oro keliu į įvairius miestus numatoma pervežti 350 tūkstančių kilogramų žuvies produktų". Na, 350 tūkstančių kilogramų žuvies neužtektų net tokio nedidelio miesto, kaip Kaunas, gyventojams ir tai ne metams, o net porai mėnesių. O juk pagal Vilnį Lietuvos žvejai siunčia pirmuosius lėktuvus į Maskvą... Vienintelis nevisai juokingas faktas yra tas, kad "...nes vienur kokio maisto pritrūkusi galima iš kitur pristatyti". Ar Vilnis atsimena Krylovo pasakėčią "Driskiaus trintysčiai" (rus. "Triškin kaftan")? Jei ne, tai tegu pasiskaito.

Birž. 25 d.: "Broliai Aleksas ir Juozas šileikiai per dieną padaro iki 4 tūkstančių lentelių". Čia turima galvoje vadinamos "malksnos" stogams dengti. Tad pažanga iš tikrųjų nepaprasta:

liofilas, bibliografas ir istorikas. Buvo gimęs 1893 m. kovo mėn. Sintautuose, šakių apskrity. Būdamas didelis lietuviško spausdinto žodžio mėgėjas, visą savo amžių rinko lietuviškas knygas ir šiaip leidinius. Po karo okup. Lietuvoje dirbo valst. bibliotekoje"

Tai tiek pavyko surinkti žinių apie tą mūsų didįjį knygų mylėtoją. Laukiame, gal dar kas nors atsilieps, ypatingai būtų malonu ką nors išgirsti iš buv. velionio bendradarbių. —V. Vytenietis.

Keista, bet faktas

Pirmas supermarketas tolimojoje šiaurėje

Arktikos civilinimas žengia gigantiškais žingsniais pirmyn. Neseniai skaitėme, kaip eskimai amžinųjų ledų ir šešių mėnesių nakties krašte savo lediniuose igloo įstaiso radio, televiziją, ir net šaldytuvus! Kad eskimams tikrus ledinius igloo amerikiečiai gamina ir labai pigiai parduoda, iš plastikos medžiagos. Bet geriausią išradimą šiaurėje padarė kinietis pirklys Bruce Sung, kurs Whitehorse mieste, Yukono teritorijos sostinėje, įsteigė pirmąją "supermarket" krautuvę, kurioje prekės pirmą kartą šiaurės istorijoje parduodamos už grynus pinigus, ir nieko į kreditą.

Ligi šiol šiaurėje galiojo etikos kodeksas, kad geras ar blogas žmogus, turtingas, ar paskutinis skurdžius, galėjo imti į kreditą, ką tik krautuvė turėjo, ir pirkėjo žodis buvo už dolerį tvirtesnė valiuta.

Sungo įvesta "pay cash" sistema labai patiko visiems šiaurės baltiesiems, nes kinietis parduoda prekes už ne daug brangiau, kaip Vankuveryje. Tik indėnai teberodo nepasitenkinimą, kad jų se-

šiaudai pranyks, atsiras lentelių, degančių ir pūvančių ne prasčiau, kaip šiaudai.

Iš tikro, juoktis labai sveika!

Nenuolatinis Vilnies skaitytojas.

nas garbės žodžio paprotys gresia išeiti iš apyvartos. Ne terminuotas kreditas draugui ar priešui, toks buvo ligi šiol Yukono įstatymas, priešingame atveju gresė žiauri bausmė...

Ligi šiol tame 5,000 gyventojų Whitehorse mieste tokie dalykai, kaip pienas, daržovės, šviežia mėsa, buvo veik negirdėtas liuksusas. Pienas čia buvo gaminamas iš pieno miltelių, sutrintų su nesūdytu sviestu ir vadinamas "syrupu", parduodamas po 40 centų kvortai. Dabar kinietis atgabena pieną šviežų tiesiai iš Fort St. John, prie Taikos upės, 900 mylių Aliaskos plentu du kart per savaitę ir parduoda po 65 centus dvi kvortas. Švieži vaisiai ir daržovės lėktuvais atgabenami iš Vankuverio, sėtiniai iš Lethbridge, o obuoliai iš Nova Scotia — ne iš Britų Kolumbijos — per arti 4,000 mylių! Sungo krautuvė pradeda didelę prekybą paštu (mail orders), ir gauna užsakymus iš tokių tolimų vietovių, kaip Watson Lake ir Dawson City. Kainos? Niekuomet dar nebuvo tokios pigios, kaip yra šiaurėj. Pav. kavos svaras White Horse parduodamas už 95 centus, primokant tik 3 centus už transportą, kai anksčiau reikėjo mokėti mažiau, siai 1.50 dol. svarui. Sviestas kurio vidutinė kaina yra doleris svarui, supermarkete parduodamas du svarai už pusantro dol.

Didelė nuolaida perkant televiziją vasaros metu

General Electric, Hot Point, Trayler, Philco, Muntz, Admiral, RCA Victor nupigintos. Vertės iki \$150.00 už \$69.95 su garantija ir aerial ir pristatymu.

Pačios geriausios Philco, RCA, vertės \$345.00, už	\$175.00
Hi-Fi phonografai, vokiški, amerikoniški, vertės \$200.00, už	\$100.00
ir dar 50 rekordų dykai.	
RCA Tape rekorderiai, vertės \$200.00, už	\$129.50
Zenith, Philco, FM ir AM radio, vertės \$98.00, už	\$48.00
Electric Clock radios, po	\$18.00
Trijų greičių phonografai, vertės \$29.00, už	\$14.00
3-jų greičių autom. record changer phonografai, vertės \$70, už	\$37.50
21 colio televizija gražiam kabinete, su Hi-Fi phonografu, vertės \$350.00, už	\$175.00

LENGVI IŠMOKĖJIMAI. — DOVANOS SU PIRKIMU.

JOS. F. BUDRIK FURNITURE, INC.

3241 So. Halsted Street

Dėl sutaisymo Televizijos paskambinkite CALUMET 5-7237.

Atdara pirmadienio ir ketvirtadienio vakarais iki 9:30. Per vasarą J. F. Budriko krautuvė sekmadieniais uždaryta.

Budriko radio pusvalandis iš stoties WHFC, 1450 kil. ketvirtadienio vakare nuo 6 iki 6:30. Pusė valandos lietuviškos muzikos ir dainų.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU

APIE SAVO NAMO
INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET

Tel.: VICTORY 2-1272

STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI.

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

BESPARNIS SKRIDIMAS

Tėvų pranciškonų leidžiamas, A. Vaičiulaičio redaguojamas "Aidų" žurnalo nr. 5 svarsto daug aukštų temų, vienas brandžiai, kitas skystai. Sakalu siekusios K. J. Čeginsko "bendrosios ir metodinės" pastabos "tautinio atgimimo klausimu" daugeliui gal pasirodys visai ne sakalu nutūpusios. Pareiškęs, kad menamai "niekas lietuvių" dar nėra "stipriai intuityviai" vienu "sintetišku" veikalu peržvelgęs mūsų tautinio atgimimo laikotarpį, autorius save sudraudžia išsiaiškinti, kad yra tautinis "faktas" (klausimas?). Sako: "Tikslaus ir aiškaus apibrėžimo teks dar palaukti: bent mes čia jo neliesime". Mėginasi tik "trumpai sintetiškai pabrėžti sociologinį jo pobūdį". Tas pobūdis, trumpai, esąs "natūralistinis ir kontraktualistinis" (kūnas ir dvasia?) — tautą sudaro žmonės ir jų dvasia. Sociologija, girdi, (čia cituoja prancūzų Dupreel) "yra vienintelis mokslas, kuris objekto vienybėje suderina psichologinius (dvasinius) pradus ir medžiaginius reiškinius". Ta vienybė esanti "visuomeninis santykis".

Č. pasituoja 41 kitų rašytojų veikalų. Gaila, jų tarpė nėra dr. D. Alseikos Vilniuje 1924 metais išleisto Lietuvių Mokslo dr. jai pasakymo (30 d. gr. 1923 m.) referato "Lietuvių tautinė idėja istorijos šviesoje." Čia Č. būtų patyręs, kad dr. A. "stipriai intuityviai" peržvelgė mūsų tautinio atgimimo istoriją ir patenkinčiai išsiaiškino "sociologinę objekto vienybę". O jei būtų žinojęs ir J. Šliupo (tada dar ne daktaro) New Yorke lenkiškai 1887 m. išleistą "Polacy i Litwinii", būtų patyręs, kad jaunas, tik ką Amerikon atvykęs šliupas, jau 70 metų atgal "intuityviai" pastebėjo sociologinę objekto vienybę, tai yra, visuomeninį santykį, nes sakė: "Ze po uwolnieniu litwinów od panszczyzny mieszkancy zdobywszy lepszy byt materialny zdolali nowsze pokolenie podksztalcic. Wlasnie to podksztalcone pokolenie dalo poczatek ruchowi, ktori coraz silniejszym sieg staje". (Nuo baudžiamos išsilaisvinę lietuviai pasiekė geresnių medžiaginio gyvenimo sąlygų ir išauklėjo naują šviesuomenės kartą, kurios dauguma sukūrė naujų, vis stiprėjančių sąjūdžių). Šita visuomeninį santykį pastebėjo ir Sofija Kymantaitė — Čiurlionienė 1912 metais parašytoje knygelėje "Lietuvoje".

Dr. V. Maciūnas (1938 m., straipsnyje "Vaire") šį santykį vadino "socialiniu faktoriu" ir Č. cituojamas dr. A. Viskanta (1917 m.) jį skaitė svarbiu, nes sakė: "1861 m. spalio 21 buvo pirmacilės reikšmės lietuvių tautos atgimimui. Tai valstiečių baudžiavų panaikinimo data. Iš išsilais-

vinto valstiečių vidurinio luomo kilo tie, kurie iš esmės pradėjo lietuvių atgimimo sąjūdį."

Faktą pabrėžia ir Č. cituojamas prof. M. Biržiška (iš mūsų kultūros istorijos, 1938 m.): "Napoleono kariuomenė, peržygiavusi visą Europą, paskleidė ir sustiprino demokratines minties srovę. Ji pasiėmė Lietuvos valstiečius. Žemaitis bajoras A. Klementas paliudija tuomet Lietuvoje vyravusias nuotaikas, belaukiant Napoleono: 'Nors slapta, buvo kalbama, kad laisvės valanda artėja. Kiekvienas pusbalsiu šnibždėjo, kad bus laisvė palikti poną ir eiti kur nori.'"

Č. neigia prof. A. Rimkos teigimą (veikale "Lietuvių tautos atgimimo socialiniai pagrindai", 1932 m.), kad "Aušra" buvusi "pradžia lietuvių tautos atgimimo" ir sako: "Tradicinė nuomonė laikyti Aušros pasirodymą tautinio atgimimo pradžia neleistinai sutapdino aušrininkų darbą tiesiog su tautiniu atgimimu". Savo savotiškos sociologijos sumetimais, Č. siūlo imti Mažoje Lietuvoje prof. Rėzą, o Didžiojo Lietuvoje prelatą Bagužį (gyvenusius XIX m. pradžioje) tautinio atgimimo "pradininkais", nepamirštant Stanevičiaus, Nezabitausko, Daukanto ir Valančiaus, ir sako: "Aušros-Varpo laikotarpis pasireiškia kaip proceso (tautinio atgimimo) baigiamasis tarpsnis". Jei sociologijos objekto vienybę sudaro visuomeninis santykis, įvardinti vyrai bene buvo "mielės" tešlai, kurios kepalas teatsirado, kaip J. Šliupas pastebėjo 70 metų atgal, kada nuo baudžiavų išsilaisvinę valstiečiai prisitaikė jo šviesuomenės "vis stipresniems sąjūdziams varyti".

Labiau patikėtina dr. Alseikos išvada: "XIX pabaigoje (ne pradžioje) ne atgimė, bet užgimė lietuvių tautinė idėja ir pradėjo jungtis su pažanga. Į pažangą mūsų tautą stūmė: išsilaukimo instinktas, ekonominiai bei socialiniai veiksniai, ir Vakarų civilizacija. Tikybiniai motyvai vaidino svarbią rolę, bet veikė tiksliai prieš tautos rusinimą."

Posakį "mūsų tauta" prof. A. Rimka (jau cituotame veikalė) šitaip apibrėžė: "Susipratusios lietuvių tautos taisyklės metai nebuvo, o buvo tik lietuviškai kalbančių žmonių, ir visi jie priklausė vienam visuomenės sluoksniui — valstiečiams, kurių branduolį sudarė ūkininkai." (Citata imu iš amerikiečio dr. A. Petrikos "Lietuvių tautinio atbudimo pionieriai", New York, 1939 m., kur, leidėjų (mūsų komunistų) verčiamas, autorius siekė Kudirką, Višinskį, Petkevičaitę, Biliūną, Žemaitę, Lazdynų Pelėdą ir šatrijos Raganą pavaizduoti "proletariniais", bet teįstengė skaity-

tojus įtikinti, kad jie buvo — valstiečiai).

Prof. Rimka tiksliai sako: "Visi mes dar gyvename Aušros-Varpo iškeltų idealų įtakoje" (nacionalizmas, demokratija, socializmas, liaudis).

Todėl savo straipsniu Č. bene be reikalo laužiasi pro atdaras duris ir jūrų neuždega. Rėza ir Bagužis nenurungė Basanavičiaus ir Kudirkos. Gal galima sutikti su Č. išvada, kad atgimimas nėra nei gimimas, nei iš numirusių prisikėlimas, bet "tautinės sąmonės istorinis pasikeitimas", po kurio pasireiškia "praturtintu ir nauju spindėjimu". Čia ne Č. kišamas "grįžimas į pirmąsias tautinės civilizacijos šaltinį". Tai išėjimas istorijon naujo visuomenės luomo — valstiečių — kuriam iš "pirmųjų civilizacijos", aišku, imponavo ne mūsų protėvių pagonybė, tik didžiųjų kunigaikščių Lietuvos didybė ir galybė, nepalikusi valstiečiams nei literatūros nei visuomeninio gyvenimo ateičiai pagrindų. Galima sutikti su Č. teigimu, kad mūsų tautinį atgimimą kurstė prancūzų revoliucijos idealai ir iš vokiečių ejęs romantinis sąjūdis, liepęs mylėti tėvų kalbą ir tautosaką. Reikia "Dieve duok" ištarti ir Č. vilčiai, menamai "tautinis atgimimas sukūrė naują lietuviškos sąmonės tipą, kuriame glūdi vertingi pradai siaurą nacionalizmą praplėsti žmoniškumu". New Yorke įvykęs "tautinis kongresas" parodė, kiek prakaito "platumas" turi dar išlieti iki "siaurumas" bus nuglėtas.

Šis "kongresas", labiau negu bile kas, įrodė tiesą prof. V. Biržiškos teigimo straipsnyje "Kultūros" žurnale (nr. 1, 1930 m.), kurio citatą imu iš dr. A. Petrikos veikalo. Profesorių prisimena Kudirkos žodžius: "Nuo motinos, kuri mano nuomone, buvo ideališkas, a niekad negirdėjau, kas tai Lietuva, lietuvis, gaivinimas Lietuvos, ir tt. Negirdėjau nei nuo močiutės, nei nuo savo tėvų, nei nuo vienos moteriškos iš mano kaimo ir visos apygardos". Čia Biržiška pastebi:

"Negirdėjo ir girdėt negalėjo, nes kiekvienas ūkininkas yra kiauurai individualistas, kuriam svetimi reikalai tiek terūpi, kiek jo paties reikalą paliečia. Ir daugelis, daugelis šviesuomenės atstovų, iš kaimo išėjusių, pasiliko tokių pat nuotaikų visam amžiui, kad ir dirbdami kitiškos darbą."

Kudirka, sako, vėliau "kaimo" reikalą išplėtė visam kraštui, nes jį paveikė gyvenimas Varšuvos didmiestyje. Ilgainiui gyvenimas Amerikos didmiesčiuose paveiks ir "kaimiečius" prilygti tiems, kurie sugebėjo pamiršti "kaimą" Amerikos Lietuvių Taryboje, Balfe ir panašiose įstaigose. Vyt. Širvydas.

Skaitykite "N-nas"

• Parduodu, Pritaikau • ir Įdedu Naujus

moderniškų aliuminijaus langus, duris ir vasarinius tinklėlius. Apdraudžiu namus, automobilius, langus, baldus ir kitus dalykus nuo ugnies, vagies ir kitokių nelaimių.

Kreipkitės, mielų noru
Jums patarnausiu.

JUOZAS SPAITIS
3261 So. Halsted St.
Victory 2-6469

CLARENCE FLYNN GENERAL TRUCKING

WE HAUL
Grain - Coal - Hay
Custom Straw
and Baling

PHONE 102
Alexander, Illinois

Save 25% Fuel Costs

MODERNIZE YOUR HOME FOR
REAL WINTER COMFORT
OIL OR GAS CONVERSIONS.
WITH TORIDHEAT.

COMPLETE
INSTALLATIONS
CLEANING &
SERVICE
24 HR. A DAY.
For FREE
Heating Survey
& Estimate Call

**JUSTICE HEATING &
AIR CONDITIONING CO.**
3731 West 62nd Place
RELIANCE 5-4314

PETRO ŠIRVOKO NUOTYKIAI

Vienas aukštą mokslą lankęs žmogus, Bostono sieloganis, atsiuntė Petriui Širvokui laišką, patardamas jam susipažinti su Betinos Baxter stebuklais. Šis štukorius, matyt, nežino, kad Petras Širvokas savo knygoje yra aprašęs daugiau stebuklų ir su juo nutikusiu įvairiausių nuotykių, negu bet kurios panos knygoje galėtų būti suminėta. Švaisto knyga apie Petro Širvoko stebuklus ir nuotykius bus pasiųsta, kai du doleriai ateis tokiu adresu: **NAUJENOS, 1739 S. Halsted Street, Chicago 8, Illinois.**

REMKITE TUOS BIZNIERIUS,
KURIE GARSINASI
"NAUJENOSE"

6 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, JUNE 28, 1958

ATPIGO GILTINĖ!

Jei nori mirimus dėl širdies ligų sumažinti, turi nutukimą sukontroliuoti.

Dr. P. Marvel.

Taip, tikrai jau giltinė nesibrangina: savą paslaugą ji jau už pusdykį atlikinėja — nuosavą žingsnį ji dabar vos vienu RIEBALŲ svaru tematuoja. O šiam krašte riebalai neperbrangiausi, taip kad jos dalgis žmogui neretai pigiau atseina, nei tūlo kieme žolei nupiauti peiliš. Na už tai ir kloja kapinių kalnelius savais kaulais žmoneliai. Taip seniau nuo maro, choleros bei raupų atsikdavo.

SVARU DAUGIAU — 51%
GILTINĖ ARČIAU

Riebaliai, palyginus su vidutinio svorio žmonėmis, turi net 51% daugiau galimybės ŠIRDIES ligomis susirgti. Tokių žmonių kraujagyslių sumenkėjimas net 65% PADIDĖJA. O jau cukrine liga pilni riebalų žmonės net 250% dažniau suseraga; ši liga savų kelių žmogų į didelį pavojų įstato. Tada sergantysis turi save kaip laikrodį sekti, o kas iš mūsų nuo mažens tai atlikti yra pasirengęs?! Numėliams kepenys susiraukšlėja (cirrhosis) 67% greičiau nei vidutiniokams. Matom iš kasdieninio pavyzdžio kaip greit ši liga žmogų sutaršo bei nugeltonina — tik atidžiau pasėkim smuklės slankstį jodančiuosius ir mums ši tragedija stosis visu ryškumu prieš akis. Inkstų naikinimas (nephritis) irgi nepamirštamas — pas riebius jis 72% dažnesnis svečias nei pas normaliai mitusius. Taip pat aklosios žarnos uždegimas (appendicitis), nelaimingi atsitikimai (accidents) bei savižudybės MEGSTA prie riebalų glaus-tis.

Neklausk jau, kaip sunku chirurgui operuoti nutukėlio tulžies pūsle, trūkį ar prakiurusį skrandį bei kitą kurį neatidėtiną operacijos reikalingą organą. Su tokiais turint reikala, ne tik pati operacija gydytojui yra sunkesnė, ji ilgiau tęsiasi, ilgiau trunka narkozė, bet ir pooperacinis laikotarpis neretai ne taip sklandžiai praeina. Tai, žiūrėk, tokiam sukosijs siulės prairo, tai pooperacinė didesnė ar mažesnė komplikacija išlindo ir dėl viso to visokeriopas nuostolis gavosi.

PALIAUKIS DIDEJA —
GRABORIUS ARTEJA

Tarp penkių virš 30 metų sulaukusių vis vienas nutukėlis sukinėjas. Kaskart dabar dažnėja mirties pranešimai apie pusamžio sulaukusius ir nuo širdies kraujodų pakenkimo (Coronary Disease) kritusius. Pro šią šių dienų mūsų gyvenimo teisybę nė vienas galvojantis negali negirdomis praeiti. Šiandieną tegul kiekvienam lietuviui iki jo kaulų įsisunkia ne propaganda, bet dabartinės medic-

nos TIESA. O ji atliktu gausių tyrimų daviniais remdamosi tvirtina, kad širdies ligos dažnėja tada, kai riebalai kraunasi mūsų kūne. Taip pat nesugriauinama yra kita šių dienų medicinos mokslo patirtis, būtent — YRA RYSYS tarp perdėtai padidėjusio kūno svorio ir taip apskritai susirgimų bei mirčių dažnumo.

SVIESKIMES — SVEIKIAU,
LAIMINGIAU IR ILGIAU
GYVENSIME

Tai XX amžiaus padaras yra tas dabar masiniai pasireiškęs perstoras riebalų sluogsnis. Jis ne tik apsunkinąčiai mūsų kūno paviršių dengia, bet ir širdį slegia, kraujagysles stangrina bei, pastarąsias išklodamas, kraujodą tekejimą jose lėtina. Tada "iš pažiūros sveikai atrodančiam" širdies priepuolis nejučiomis artėja. Tokią tikrovę turėdama prieš save šiandieninė medicina reikalauja keisti — taisyti žmonijos pažiūrą į maitinimąsi. Pakeistini ir gydymo planai. Visų pirma išvytini visi parkupčiai — mulkintojai visokiausias apgaulės "reducing pills" pavidale siūlydami. Žmonės, tiesos nepažindami, leidžiasi mulkinami tol, kol nepataisomai save nuvargina.

Madicina nei dangaus, nei pragaro nekaltina už tokį giltinės siautimą. Jai magija svetima. Ji jau senai jos atskratė. Ji žino, kad čionykščiu asarų priežastis yra nežmonišką žmogaus elgesys. Žmonės tik tada sveikės, kai jie bus sveikai — žmoniškai išauklėti bei išmokyti. Mediciniška šviesa žmonių sveikėjimą, nes lamsios akys ir šviesaus rašto dažnai neišskaito.

Daugelis sugalvotų išvedžiojimų — teorijų apie nutukimo priežastis, pasirodė neišlaikančios mediciniškos kritikos. TEISYBĖ apie nutukimą šiandien tik tokia galima pasakyti: *nutunkama tada, kai sutrinka santykis tarp kalorinio maisto priėmimo ir energijos išleidimo.* Atseit, riebjame tada, kai nesireguliuoja maisto priėmimas su iš to maisto susidariusios energijos išleidimu. Retai kada šitoks nenormalumas esti dėl vidaus sekrecijos liaukų (endocrine glands) netvarkos. Energijos (kalorijų) pareikalavimas kūne priklauso nuo DARBO (ypač fizinio), nuo mūsų kūne esamų medžiagų apykaitos (metabolizmo), nuo amžiaus (senstant mažėja), nuo kūno sudėties bei žmogaus užsiėmimo, nuo klimatinų sąlygų bei nuo emocinės energijos išlaidų. Kūnas turi išsibalsavimą pajėgumą (Homeosta-

Kairio knyga LIETUVA BUDO

NAUJENOSE galima gauti tik ką iš spaudos išėjusią Stepono Kairio knyga LIETUVA BUDO. 416 didelių (6x8½) puslapių, kieti viršeliai. Kaina \$5.50

tinis mechanizmas) ir sugeba sutvarkyti maisto pateikimą pagal kūno pareikalavimą. Tik mes išmokime nebūti sau priešais: ne tik suaugę būdami, bet ir jau nuo mažens pratinkimės paklusti nesuardomiems gamtos dėsniams. Tada staigios mirtys dėl širdies negalių mūsų tarpe retės.

Med. Dr. Jonas Adomavičius

HIGHLY
RECOMMENDED!

KETZ & COMPANY

All Work Done in Our Own Shop
FINE UPHOLSTERING

Cabinet Work—Refinishing
Chairs Rush-Seated and Caned
Antiques Restored a Specialty

ESsex 5-1828
2238 E. 75th Street

DABAR PATS LAIKAS ATNAUJINTI NAMAS!

D. JURJONO BENDROVĖ

3251 SO. HALSTED ST., CHICAGO 8, ILL. Telef.: CALumet 5-1064

Pasiūlo:

Milžiniška naujausios laidos, gražiausių raštų sienoms klijuoti popierių su 30-50% žemiau reguliarios kainos.

Sumažintomis kainomis:

Isorinių dažų namui dažyti harmoningų spalvų po \$3.95 gal.
Vidaus Alkyd matinių dažų po \$3.95 gal.
Vidaus Latex matinių dažų po \$2.95 gal.
Vidaus silkinio žvilgėjimo dažų po \$4.95 gal.

Ypatingas pirkiny:

Žvilgantys balti dažai vidaus dažymui po \$1.98 gal.
Matiniai balti dažai vidaus dažymui po \$1.88 gal.
Stiklui piauti deimantinių reztukų po \$3.00
Plastikinių plokštelių sienoms išdėti po 23 ktv. pėda

Be to: Grindims iškloti plokštelių (Vinyl-Asbestos, Asphalt Tile).
Automatiniai vandeniniai šildyti boileriai, plėvyklos (sinki) ir vonios kambariui įrengti žemiausiomis kainomis.

Virtuvei reikmenų, dovaninių įvairioms progoms pritaikintų prekių ir daugel kitokių, kurių čia neįmanoma išvardinti. Krautuvė atidaryta darbo dienomis įprastomis valandomis ir šventad. nuo 11 iki 3 val. p. p.

CONSTRUCTION & HOME SERVICE

Lietuvių Statybininkų Sambūris

2618 West 71st Street

Chicago 29, Illinois

PROspect 8-4268 — PROspect 8-4269

V. ŠIMKUS

Gen. kontraktorius, naujų namų statyba, įvairūs remontai.

TERminal 9-5531

K. BUTKUS

Namų pagerinimas, aluminijaus ir stiklų: durys, langai, jų stogeliai, tvoros ir kita.

PROspect 8-2781

J. RAUDONIS

Cemento darbai.
HUDson 7-4086

V. VAITEKUNAS

Dažymas, dekoravimas iš lauko ir vidaus.

PROspect 8-2215

A. STANČIAUSKAS

Šiluma, oro vėsintuvai ir skardos darbai.

OLympic 2-6752

F. KAIRIS

Vandentiekis ir kanalizacija.
VIRginia 7-3033

Raštinė atdara pirmad. ir ketvirt. nuo 9 iki 9; šeštad. nuo 9 iki 2.

AUTOMOBILIŲ TAISYMAS
IR GAZOLINO STOTIS

Lyginimas, dažymas, taisomi ir reguliuojami (tune-up) motorai, stabdžiai, transmisijos ir t. t. Alyva, baterijos ir padangos. Taip pat mano garaže perkamus duslintuvus įdedu veltui.

Nelaimių pasitaiko.

Mes pataisome.

Leiskite mums pataisyti radiatorių.

Ar reikia pagalbos?

(MUFFLERS INSTALLED FREE)

Ford 1941-53	\$8.25	Mercury 49-51	\$8.95
Chevrolet All 1937-53	8.25	Old mobile 6, 41-50	8.20
Chevrolet 54-55	9.95	Plymouth 42-56	9.95
Chrysler 6, 42-52	9.91	Pontiac 37-54	8.95
Dodge 6, 42-56	9.95	Buick 37-52	12.00

IR TAI PAT ČIA NEIŠVARDINTIEMS AUTOMOBILIAMS išmetimo paipa irgi įdedamą veltui, teigu perkama kartu su duslintuvu.

DARBAS ATLIEKAMAS PATYRUSIŲ MECHANIKŲ.

Dirbtuvė atidaryta: nuo 8 val. ryto iki 9 val. vak. Sekmad. uždaryva.

M. ČESAS

1934 West 59th Street

Tel.: GR 6-9136

NELAUKITE -
RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi istikus, neturėsite jokių nemalonumų.

Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters

O'MALLEY & McILAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET

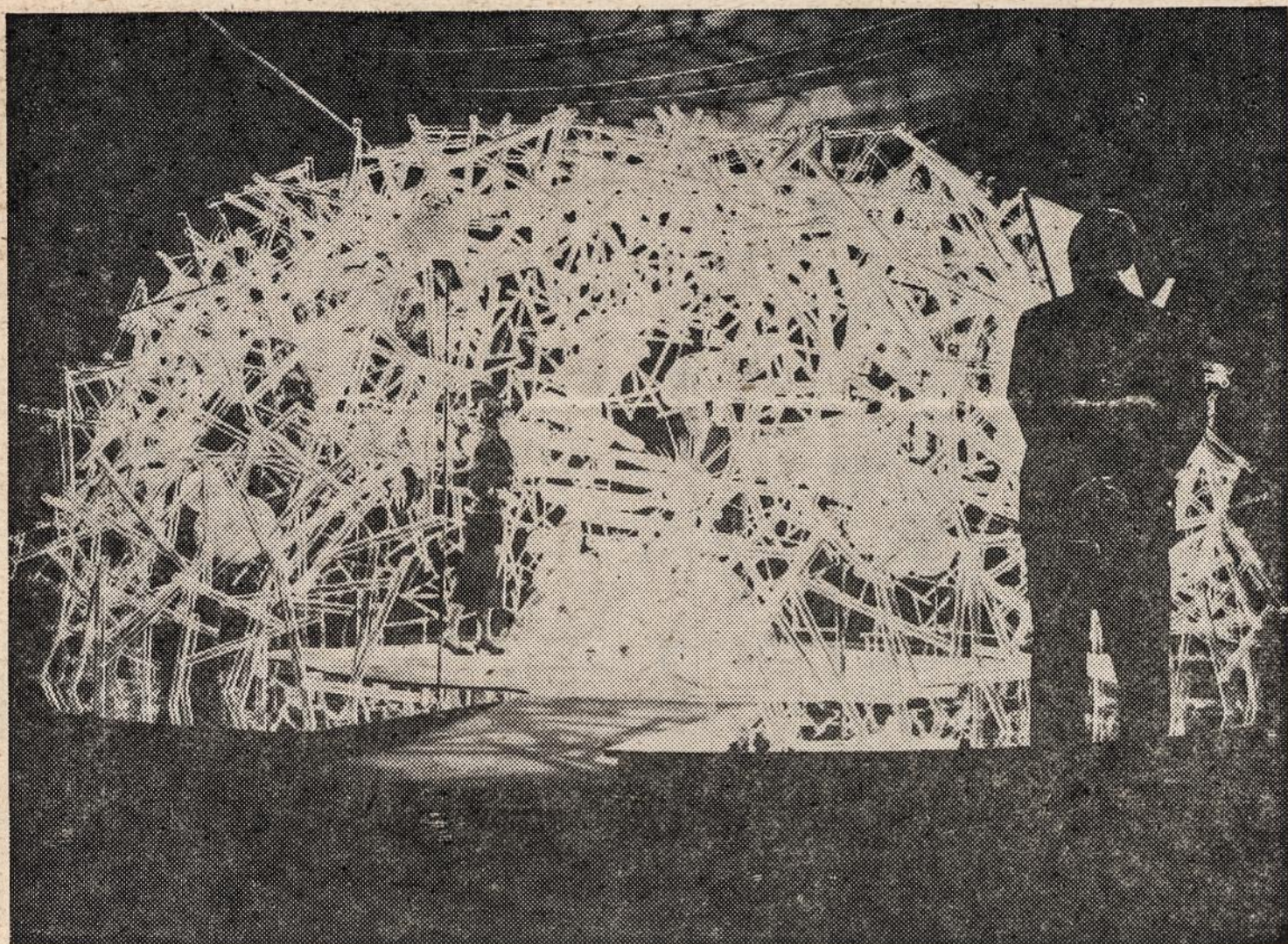
Telefonas: CENTral 6-5208

KAMBARYS 1043

Generaliai Agentai šių Kompanijų

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO

Pasivaikščiojimas po žmogaus narvelį

San Francisco. — Amerikos medicinos draugijos metinei konferencijai čia pagaminta milijonus kartų padidinta žmogaus organizmo celė (narvelis): 12 pėdų aukštumo apskritas, kaip eskimų igloo, puskamuolis, į kurį gali sueiti ir jame sutilpti geras būrelis žmonių. Penki žymūs mokslininkai, du jų iš Rockefellerio instituto, dirbo, siekdami "narvelį" pagaminti tiek panašų į natūralų kiek šių dienų mokslas įgalina. Pats tas "igloo" iš lauko ir vidaus taip ir atrodo, lyg labai melsvo ledo pastatas, tik su-raizgytas iš mėlynų plastikinių žarnelių. Viduryje yra raudonas šviečias kamuolis, sumazguotas iš daugybės virvelių, lyg susiraizgiusių gyvačių. Visas pastatas paremtas fotografinėmis narvelio dalelių nuotraukomis, kurias elektroniniais mikro-foto aparatais galima padidinti ligi 100,000 kartų!

Narvelio (celės) kiautas, su-raizgytas iš nesuskaitomų mažų plastikinių vamzdelių (žarnelių) vaizduoja susikabinėjusias molekules, palaikančias celės struktūrą ir formą.

Narvelio branduolys yra plastitikinis kamuolys, kurs viduje pripildytas raudonų karolių ir virvelių lėtai juda, tartum gyvas. Tai yra narvelio "širdis", tikriausiai jo smegenys, kurie reguliuoja ir tvarko narvelio cheminę tvarką. Čia viduje yra chromosomai, kurių "rankose" yra gyvybės kodeksas, tai yra visos tos cheminės kombinacijos, kurias tėvai perduoda vaikams, kurios nulemia naujagimio dydį, formą, protą ir tt.

Viduje: nuo plastikinių siūlelių kabo ir švelniai supasi kiti narvelio elementai — riebalų kamuolėliai energijos atsargai; mitochondria, kuri sudegina energiją; centrisomai, kurie (kaip spėjama) kontroliuoja narvelių reprodukciją. Narvelio viduje melsva šviesa dar labiau sudaro įspūdį esant gyvo padaro viduriuose. Tik "smegenys"

MOKSLO ŽINIOS

AKIMS LOPYTI MEDŽIAGABUS LAIKOMA ŠALDYTUVE

San Francisco. — Čia vykstančioje Amerikos Medicinos Draugijos metinėje konferencijoje, dalyvaujant 15,000 gydytojų, buvo padarytas pranešimas apie Duke universitete išbandytą naują metodą akių luobelėms (cornea) išlaikyti užšaldytame stovyje. Ligi šiol, nuėmus akių luobelę nuo mirusio donatoriaus akių, jas reikėjo prisiuti operuojamam asmeniui neveliau, kaip per 24 valandas, nes po to laiko luobelė apsitraukia ir pasidaro nebepermatoma. Naujuoju išradimu, akių luobelės (permatomas raginis membranas, cornea) yra įmerkiamos į glycerol skiedinį ir užšaldomos iki 50 laipsnių žemiau nulio. Padarytais bandymais luobelės išimtos po 80 dienų ir atitirpdytos, atsigavo ir laboratorijoje "buvo gyvos". Tik dar nemėginta su tokiomis daryti operacijų, tai yra jas prisiuti aklam pacientui.

112 LAIPSNIŲ ŽEMIAU NULIO

Marso temperatūra? Ne, tai yra žemėje!

Maskvos Pravda praneša, kad šalčiausia ligi šiol žemės planetoje temperatūra buvo registruota prieš porą savaičių rusų antarktikinėje stotyje Vostok, kur Fahrenheito termometras rodė 112.18 laipsnių žemiau nulio.

Ledas buvo tiek kietas, kad nebuvo galima net pjūklui įpjauti! Kiti speigo efektai pastebėti tokie: kūne sutriko darna kraujo tekėjime arterijomis ir venomis ir odos temperatūroje pajustas staigus

šviečia raudonai.

šviečia raudonai. Iš bilijonų tokių narvelių yra pastatytas visas žmogaus kūnas.

8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, JUNE 28, 1958

temperatūros kritimas, taip pat sutrikusi medžiagų apytaka tarp odos ir paties organizmo. Taip jau pastebėti pakitimai tiroidinių ir adrenalinių liaukų funkcijose. Speigas suslėgė metalus, kurie galėjo atlaikyti didesnius statinius krovinius, bet tuo pačiu laiku metalas, ypač plienas, pasidarė gana trapus. Tai jau ketvirtas kartas per du mėnesius, kai sovietai savo Antarktikos stotyje registruoja naujus žemos temperatūros rekordus.

AUTO PADANGŲ DULKĖS ITARIA SUKELIANT VĖŽĮ

LOS ANGELES. — Dr. Hans L. Folk, pietinės Kalifornijos universiteto medicinos mokyklos profesorius biochemikas, tyrinėjęs miestų dulkes ir dumus, kaip ligų sukėlėjus, priėjo išvados, kad automobilių padangų dulkės tikriausiai yra atsakingos už plaučių vėžiu susirgimų padaugėjimą miestuose. Beveik visas trečdalis automobilių padangų gumos susidaręs iš juodojo karbono, turinčio savyje labai daug vėžį sukeliančios substancijos, kuri yra vadinama benzpyrene.

Dr. Folk apskaitė, kad vien Los Angeles mieste automobilių trafiką pagamina po 7 tonas padangų dulkių kasdien.

SUSTABDĖ MILŽINO AUGIMĄ

TOKIO. — Vienas Tokio universiteto chirurgijos profesorius sustabdė jauno milžino augimą. Jošimitsu Matsuzaka, 22 metų amžiaus, yra jau 7 pėdų ir 8 colių aukštumo, sveria 255 svarus ir vis dar augo, kol prieš 3 mėnesius prof. Kentaro Šimizu operacijos būdu sustabdė "milžinėjimą", prasidėjusį dėl pituitarinės liaukos sugedimo galvos kiaušo priešakinėje dalyje. Tebebūdamas 10 metų amžiaus vaikas Matsuzaka jau buvo aukštesnis už patį aukštąjį mokyklos mokytoją. Atgabentas į ligoninę vasario

mėnesį pereinamais metais jis užaugo 4 colius. Jis buvo tiek sudribęs ir pasunkėjęs, kad vargiai begalėjo paeiti. Dabar po operacijos lengvai nueina po pusę mylios ir žada pradėti ieškotis darbo.

Piliulė, kuri tirpina kraujo užsikimšimus

San Francisco. — Dr. Harvey L. Fuller iš Baltimore pranešė Amerikos Medicinos draugijos konferencijai, kad jau išrasta ir vartojama piliulė, kurią paėmus po pietų išvalo riebalus iš kraujo apytakos. Išradimas turėsias didelės reikšmės gydant ligonius su sukietėjusiomis arterijomis, kas dažniausiai yra priežastis širdies atakų ir priepuolių.

Piliulė vadinama *heparin* yra substancija, paprastai randama organizme ir jau kuris laikas, kaip buvo žinoma, kad heparinas tirpdo kraujo užkamšas, bet kad heparinas taip pat sutirpdo kraujuje atsirandantį riebalinį serumą, buvo išbandyta su šunimis, o vėliau bandant su žmonėmis gauti tikrai geri rezultatai. bet skausmingos anginos atakos, paprastai gaunamos valgant riebius valgius, greit praeina, išvirkštus į kraujo srovę heparino.

Viena blogybė buvo ligi šiol ta, kad heparinas ligoniams turėjo būti išvirkščiamas dukart per savaitę daktaro ofise, buvo labai skausminga procedūra ir brangiai kainavo. Išradus piliulę, dabar pakanka ją padėti po liežuviu ir duoti jai sutirpti.

Daktarai gali žvalgytis inkstų ir kepenų viduje

Hektoen institute, Chicagoje, išrastas tam tikras periskopas, per kurį daktarai galės betarpiškai pasižvalgyti ir apžiūrėti, kas vyksta ir kaip dalykai išrodo žmogaus viduriuose ir organuose, kurių be rimtos operacijos ligi šiol jokių būdu nebuvo galima patikrinti.

Pavadintas peritoneoskopu tas instrumentas yra įstatomas per mažytį įplovimą slėpsnoje: per ploną žarnelę, kurios gale yra įtaisyta mažytė elektroninė lemputė, įstumta į vidaus organus, daktaras gali apžiūrėti kepenas, grobus, žarnas, tulžį, pūslę, inkstus ir moters organus. Tas išradimas nepaprastai daug pagalbės nustatyti ligą ir ar operacija reikalinga ir kokia reikalinga, kas ligi šiol vien tik sprendžiant išoriniais simptomais buvo sunku diagnozuoti.

DIAMOND HEAD

Restoranas ir Užkandinė

STEIKAI IR KOKTEILIAI

3321 WEST COLUMBUS AVE.

(S. W. Highway prie 79 ir Kedzie)

Walbrook 5-1678

RUOŠIAM MAŽUS BANKETUS

IR POBŪVIUS.

Japoniškus patiekalus atneša mergaitės, apsisiautusias kimonais.

Japonijos ir Havajų nuotaikos.

Pietūs 11 A. M. Vakarienė 5 P. M.

Savininkas lietuvis Ed. Mitchell.